

A. Skrifter av allmänt och blandat innehåll.

MÄNSSON, PEDER, Bondakonst. (Utg. av R. Geete i: P. Månssons Skrifter på svenska, 1913—15, s. 189—364.) (Samlingar utg. af Sv. fornskr.-sällsk., 43.)

Förspråket »Bondom» tidigare utg. av L. Daac i: (Sv.) Hist. tidskr., årg. 8 (1888), s. 168—170.

Publ. efter P. Månssons († 1534) orig.-hdskr. fr. 1520—1530-talet, vilken utgör en fri bearbetningsövers. efter Columella, Palladius, Albertus Magnus, Petrus de Crescentiis m. fl. Innehåller bl. a. »Jordbmonen är treskona» (s. 195—97), »Gödhu aakren» (s. 197—98), »Sädes thime är» (s. 199—200), »Iiwrw mykit saas pa akren» (s. 200—201), »Aff ärtom bönom» (s. 201—203), »Gaardzmestarens jdh» (s. 203—206), »Swina hyordh» (s. 217—18), »Oxa oc ko släkthe» (s. 218—19), »Hesta och stooch» (s. 219—21), »Tämyu stwtha» (s. 223—25). Nötkreaturens sjukdomar behandlas å s. 225—37, fårets sjukdomar å s. 238—43, hönsskötsel å s. 251—58, biavel å s. 296—306, vinplantering å s. 307—23.

Rec. av N. E. H[ammarstedt] i: Fataburen 1917, s. 36—41. [1]

BRASK, II., Calendarium oeconomicum, afskrifvet ur en gammal hushållsbok efter biskop Brask hvilken förvaras på Linköpings bibliotek. (Publ. av P. Kylander i: Linköpings biblioteks Handlingar, del 1, 1793, s. 263—274.)

Innehåller föreskrifter för biskop Brasks († 1538) gårdsfolk betr. lant-hushållningen m. m. under årets 12 månader. [2]

BRAHE, P., Gamble grefwe Peer Brahes, fordom Sweriges rijkes drotzetz Oeconomia, eller Huuszholds-book för ungt adels folck, skrifwin anno 1581. Wijsingsborg 1677. 127 s.

Omr.: Sthlm 1920.

Uppdelad på två böcker, varav den senare boken bär tit. »Om hwsz-hället». Denna innehåller bl. a. uppgift om vilka jordbrukssysslor skola utföras under var och en av årets 12 månader. [3]

Underrättelsse om landgodz excolerande. (Hushålln.journal, 1781: april, s. 3—20.)

Efter en skrift i A. Modéers samlingar, vilken av denne anses stamma från 1600-talets början. Innehåller iakttagelser betr. boskapsskötsel, träd-gårdsskötsel m. m. [4]

SPARRMAN, N., Oratio de agricultura, quam in inelyta ac Regia Academia Upsaliensi die 6. Junij anni currentis 1641 . . . publice pronunciauit. Upsaliae 1641. (22) s. [5]

Een lijten book, som kallas bonde-practica eller wädher-book, innehållandes någhra sköna reglor huruledes man skal känna och lära heela åhrensens lopp, alltijdh warandes åhr ifrå åhr. Stockholm 1662. (104) s. — [Nya upplagor:] Sthlm 1670. — [Strengnäs 1682?]. — U. o. 1685. (96) s. — Sthlm 1696. (74) s. — U. o. 1703. (80) s. — U. o. 1733. — U. o. 1743. — U. o. 1747. 80 s. — Carlserona 1767. 84 s. — Jönköping 1769. (80) s. — U. o. [176?]. — Sthlm 1770. (72) s. — Sthlm 1773. — Örebro 1786. — Örebro 1791. — Gefle 1794. — [Fahlun] u. å. (70) s. — Gefle 1800. (80) s.

Den i Gefle 1800 tryckta uppl. bär tit.: En förnyad och tillökt bonde-practica.

Senare upplagor: Örebro 1802. — Fahlun 1805. — Örebro 1805. — Ib. 1817. — Norrk. 1819. — Jönköping 1826. — Örebro 1826. — Uricchamn 1831. — Götheborg 1834. — Örebro 1834. — Jönköping 1849. — Ib. 1852. — Ib. 1854. — Sthlm 1854. — Kalmar 1855. — Sthlm 1856. — Jönköping 1856. — Ib. 1857. — Söderhamn 1858. — Sthlm 1859. — Carlshamn 1859. — Sthlm 1860. — Jönköping 1860. — Sthlm 1875. — Carlshamn 1877. — Sthlm 1882. — Trelleb. 1883. — Uricchamn 1892. — Sthlm 1901. — Ib. 1913. — Ib. 1915. — Ib. 1924. — Mariestad 1934.

Betr. Bondepraktikans samband med äldre förebilder se: **Tunell, E.**, Bondepraktikan en översättning från danskan (Studier tillägn. Axel Koek — Arkiv f. nordisk filologi, N. F., bd 40: Tilläggsbd [1929], s. 401—405) & **Nelson, A.**, Om den svenska bondepraktikans ursprung (Nord. tidskr. f. bok- o. bibl.-väs., årg. 21, 1934, s. 45—50).

Finsk uppl. m. tit.:

Talon-pojan sää- eli ilma-kirja, joka sisällänsä pitää muutamia kaunita opetuxia, kuinga wuoden juoux, ajat ja muutoxt, yhdestä wuudesta toiseen tunnettaman pitää. Stockholm 1773. (16) s.

Senare finska upplagor se: **Pipping, F. W.**, Förteckning öfver i tryck utg. skrifter på finska, 1856—57, n:o 1331. [6

RISINGH, J., Een land-book, eller några upsatter til vårt käre fädernes-landz nytta och förkofring wälmeente om land-bruuk och land-lefwerne. Wästeråhs 1671. 94, (1) s. [7

[**NORDENIHELM**] **NORCOPENSIS, A.**, Disputatio philosophica de agricultura. Diss. Upsala. Resp. H. A s k e b o h m. Holmiae 1679. (4), 34, (6) s. [8

COLERUS, J., Oeconomia, thet är hushåldz underwijsning. För 40 åhr sedan förswänkat och i många rum uthaf andra authoribus amplificerat och förbättrat af I. Erici. Deel [1]—2. Stockholm 1683—86. (6), 394, (20) s. + (8), 396, (16) s. — [2:a upl.] D. [1]. Sthlm 1694. (6), 410, (21) s.

Del 2 m. tit.: Oeconomia, thet är huuszholdz underwijsningz andra deel, som handlar om allehanda boskaps, nembl. fääboskaps, bijs, fårs,